

Exekuční zápis: bič ve spárech banky

Máte-li v úmyslu vzít si úvěr, pak se vám hlavou možná prožene i ta nejčernější alternativa úvěrového vztahu. Položíte si otázku, jak se zachováte v případě, že nebudete mít peníze na splacení úvěru. Takové situaci je samozřejmě ideální předejít prostřednictvím jiných nástrojů, avšak přesto je vhodné znát základní pravidla práv věřitele při vymáhání svých pohledávek a způsob obrany dlužníka.

Přestože si většinou půjčujeme od bank, tak znalost pravidel boje mezi věřitelem a dlužníkem se vyplácí i pro úvěrové vztahy mimo oblast bankovních úvěrů. Zatímco většina podnikatelů si již s nepoctivými obchodními partnery užila své a zná danou problematiku, tak občané mohou v této problematice tápat. Při uzavírání nebo během trvání úvěrového vztahu se potom mohou dopustit chyb z neznalosti, které ovlivní další průběh celého vztahu a může dojít k nemilým překvapením.

Existence pohledávky není ještě postačující podmínka k exekuci majetku

Od roku 2001 pracuje naše legislativa s novým fenoménem řešení problematických pohledávek. Každý z nás již pravděpodobně slyšel o existenci takzvaných exekucí na majetek dlužníků, kteří nejsou schopni plnit svoje závazky vůči věřitelům. V principu exekuci na majetek dlužníka rozumíme, avšak již méně lidí je schopno rozumět všem podmínkám potřebným k provedení exekuce na majetek dlužníka.

Někteří lidé, popřípadě podnikatelé, se na exekutory obrací dokonce již v případě, že jim někdo nezaplatí svůj závazek včas. Pletou si ovšem postavení exekutorů s různými firmami, které za provizi vymáhají pohledávky. Na způsoby jejich podnikání nechť si každý udělá názor sám. Samotná existence pohledávky po splatnosti ovšem k realizaci exekuce na majetek dlužníka nestačí. V takovém případě má sice oprávněná osoba právo na včasné uhrazení svojí pohledávky, avšak nemá takzvaný exekuční titul. Tím může být v nejčastějším případě vykonatelné soudní rozhodnutí. Soud v takovém případě prošetří celou záležitost a vydá rozhodnutí (v drtivé většině uzná nárok věřitele). Rozhodnutí má charakter exekučního titulu a pověřený exekutor zahájí vlastní exekuci majetku dlužníka.

Výše uvedené pravidlo platí samozřejmě i pro oblast bankovních úvěrů, kde na straně věřitele stojí komerční banka a na straně dlužníka občan nebo firma. Banka má samozřejmě zájem na tom, aby její dlužníci dostáli svým závazkům řádně a včas. V případě, že dlužník neplatí a ani nereaguje na jakékoli výzvy banky směřující kupříkladu k rozložení splátek do delšího časového období, pak ji nezbývá než řešit problematickou pohledávku soudní cestou. Obrátí se na příslušný soud (tím je okresní soud v místě bydliště popřípadě sídlu povinného) a navrhne zahájení řízení včetně jména exekutora oprávněného k provedení exekuce. Ještě před nabytím právní moci soudního rozhodnutí je exekutor oprávněn zajistit majetek povinného, přičemž ten nesmí s majetkem nakládat s výjimkou základních činností odpovídající běžné správě majetku. Toto opatření zabráňuje účelovému maření práv oprávněného.

Banka může nutit dlužníka k podepsání exekučního zápisu

Dlužník má samozřejmě několik prostředků, kterými může významně prodloužit dobu od zahájení řízení k vlastnímu rozhodnutí soudu. Právě z těchto důvodů se věřitelé snaží soudnímu řešení pohledávek vyhnout a nutí dlužníky k jinému donucovacímu prostředku mimo rámec soudního šetření případu a konečnému vydání exekučního titulu.

Věřitelé mohou při sepisování úvěrových smluv vyzvat dlužníka k podpisu takzvaného exekučního zápisu. V tomto zápisu v podstatě dlužník svoluje, že na jeho majetek bude uvalena exekuce v případě, že svoje závazky z úvěrové smlouvy nesplní řádně a včas. Exekuční zápis musí vymezovat účastníky úvěrového vztahu, předmět plnění a osobu exekutora. Pro banky v pozici věřitele má takový zápis tu výhodu, že v případě neplnění závazků ze strany dlužníka se mohou vyhnout zdoluhavému soudnímu šetření a rovnou mohou podat soudu návrh na exekuci. Prakticky okamžitě se pověřenému exekutorovi vydává již výše uvedený exekuční titul, který je nutnou podmínkou k zahájení vlastní exekuce. Jenom pro úplnost dodávám, že případný soudní proces může při využití všech obranných prostředků na straně dlužníka trvat i několik let. Při existenci exekučního zápisu je jakákoli obrana v případě neplnění dlužnickových povinností prakticky nemožná.

Dlužník samozřejmě nemá povinnost exekuční zápis podepsat. Pokud ho nepodepíše, pak musí řešení pohledávky projít soudní cestou. V některých situacích se dlužník může dostat do situace, kdy banka mu peníze půjčí pouze za předpokladu, že při sepsání úvěrové smlouvy zároveň podepíše i exekuční zápis. Každý si tedy musí uvědomit, jaké důsledky podpis exekučního titulu v případě neplnění závazků pro něj znamená.

Vlastní exekuci se uniká těžko

V případě, že dojde k tomu nejhoršímu a na majetek dlužníka je uvalena exekuce, pak již dlužník moc šancí uniknout nemá. Exekutor má všechny trumfy v rukou a může ji provést prostřednictvím srážek ze mzdy či jiných příjmů, přikázáním pohledávky či prodejem movitých nebo nemovitých věcí. Exekutor má právo požádat široký okruh třetích osob o součinnost: jde v podstatě o jejich vyjádření, zda evidují nějaký majetek povinného. Bylo by tedy naivní si myslet, že akcie v majetku povinného v tržní hodnotě jeden milión korun či chalupa na Šumavě zůstanou bez povšimnutí. Všem účastníkům úvěrového vztahu lze tedy především doporučit smluvně-preventivní opatření.

Tuzemské banky zatím využívají mimosoudních exekucí opřených o klientem podepsaný exekuční zápis v případě občanských úvěrů poměrně málo. Tato skutečnost se však může změnit a může jít o podobně často využívaný instrument jako v případě korporátních úvěrů.

Vyhrožovala vám banka exekucí vašeho majetku? Nutila vás k podepsání exekučního zápisu. Těšíme se na vaše názory.

Zdroj: Fincentrum